

RhetoricaScandinavica

Online, vol 27 / 2023

**TEMA:
Retorik utan gränser**

Tidskrift för skandinavisk retorikforskning
Nr. 87 - 2023

Rhetorica Scandinavica

retorikforlaget.se

Huvudredaktör Eirik Vatnøy
eirik.vatnoy@iln.uio.no

Redaktion Janne Lindqvist
Øyvind Ihlen
Sine Nørholm Just

Redaktionsråd

Kjell Lars Berge, Oslo	Christine Isager, København
Otto Fischer, Uppsala	Christian Kock, København
Jonas Gabrielsen, Roskilde	Marie Lund, Aarhus
Marie Gelang, Örebro	Brigitte Mral, Örebro
Lennart Hellspong, Södertörn	Anders Sigrell, Lund
George Hinge, Aarhus	Jan Svennevig, Oslo
Elisabeth Hoff-Clausen, København	Orla Vigsø, Göteborg
Jens Elmelund Kjeldsen, Bergen	

Beställ/bestil På Retorikförlagets hemsida kan du beställa nummer från Rhetorica Scandinavicas arkiv:
www.retorikforlaget.se

Administration Retorikförlaget AB, Drottninggatan 30, S-252 21 Helsingborg, Sverige
rhetorica@retorikforlaget.se · www.retorikforlaget.se

**Kontakt:
Danmark** Sine Nørholm Just, Institut for Kommunikation
og Humanistisk Videnskab, Roskilde
Universitet, Universitetsvej 1, Bygning: 40.3, 4000 Roskilde
Tel. +45 4674 3363, sinenjust@ruc.dk,

Norge Øyvind Ihlen, Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet
i Oslo, Postboks 1093 Blindern, 0317 Oslo
Tel: +47 22850422, oyvind.ihlen@media.uio.no

Sverige & Finland Janne Lindqvist, Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala
Universitet, Box 632, 751 26 Uppsala
Tel: +46 (0)18-471 2960, janne.lindqvist@littvet.uu.se

© Författarna & Retorikförlaget AB 2023.

Alla rättigheter förbehålles. Kopiering utan förlagets medgivande är förbjuden. Gäller även för undervisningsbruk.

Ansvarig utgivare enligt svensk lag: Peter Ström-Søeberg
ISSN 1397-0534 (print) / 2002-7974 (online)

<https://doi.org/10.52610/CMUC2085>

Mats Landqvist

Introduktion: Retorik utan gränser

Introduktion s 9-14

Laurie E. Gries

Rhetorical Data Studies: A Methodology for doing Scholarly Activism through Data Advocacy

This article by Laurie Gries extends a keynote talk given at the 2022 Nordic Conference on Research in Rhetoric. In this piece, Gries describes a data advocacy project called The Swastika Counter Project that she has been working on for five years to help account for the swastika's contemporary circulation and consequentiality in the United States. In addition to discussing the digital research method called iconographic tracking that she adapted for this research, Gries introduces a methodology she calls rhetorical data studies, which, she suggests, can be useful for negotiating the rhetorical politics of accountability that are always involved in doing data advocacy work in ethical and just ways. Gries ultimately challenges rhetoricians across both sides of the Atlantic to take up rhetorical data studies to confront the intensification of discrimination, harassment, and intimidation currently being felt within and across local, national, and transnational borders.

Abstract s 5 · Artikel s 15-34

Jon Viklund

Ritualisering i svensk politik. En retorisk studie av sociala dramer och politiska gemenskapsritualer

Artikeln undersöker ritualisering i svensk politik. Den politiska rapporteringen är till en inte oväsentlig del upptagen med politikernas symboliska handlingar, ofta strategiskt iscensatta av aktörerna själva: politiker visar upp sig deltagande i gemensamma måltider, ute på resa, i naturen. Symboliska handlingar får även en betydande roll i samband med kriser och skandaler, som i regel resulterar i dramer med upprepade handlingsmönster. Studien syftar till att demonstrera sådana mönster och peka på bakomliggande motiv. Den inleds med en diskussion av ritualbegreppet och presenterar termer som socialt drama, liminalitet och mimetiskt begär. Den avslutas med en diskussion om de legitimerande ritualer som präglar konstitutionen av politiska koalitioner i Sverige under de senaste åren.

Abstract s 6 · Artikel s 35-52

Patrik Mehrens

Borgfreden – ett socialt drama med rituella inslag

En återkommande företeelse i svensk politik är den så kallade borgfreden, när de politiska partierna mot bakgrund av en kris – till exempel ett krig, en pandemi eller ett mord på en politiker – tillfälligt avvecklar de politiska stridigheterna och ställer sig bakom en till synes enad front. Borgfreden är retoriskt intressant eftersom den tvingar politikerna att iklä sig nya roller och delvis omdefinierar spelreglerna för den politiska kommunikationen, samtidigt som konflikterna lever kvar under ytan. Genom kombinationen av politisk samförståndskultur, rolltagande och latent konflikt kan borgfreden betraktas som ett socialt drama med rituella inslag, där politikernas sätt att språkligt navigera blir särskilt intressant. I

följande artikel ges några exempel på hur svensk politisk retorik tagit sig uttryck under perioder av borgfred från första världskriget fram till idag. En slutsats är att borgfreden fungerar som en övergångsritual där en av funktionerna är att upprätthålla den politiska kulturens konfliktdimension.
Abstract s 7 · Artikel s 53-71

Iben Brinch

Etos i skrift, sak og sjel

– tanker om skrivning som karakterskaping

Lange, drøye skriveprosesser åpner ikke bare en mulighet for å forme og finpusse etos med tanke på et endelig mål om å vinne frem med et budskap, prosessene gir også anledning til å utvikle karakteren til forfatteren. Skrivning overskrider grensene mellom etos forstått som bevismiddel og etos forstått som den bakenforliggende karakteren til den som skriver. Grenseoverskridelsen skjer fordi skrivning utvider det kairotiske rommet for retorisk ytring, slik at estetiske utprøvinger og etiske overveielser får plass. Naturligvis ligger en helt vesentlig del av kraften i etos i valget av saken du skriver om, og innholdet i teksten. Enhver sak vil smitte av på og sette rammer for den enkeltes sjel, mens prosessen med å forme den retoriske diskurs vil skjerpe den og gi den et uttrykk. Å forme etos tekstuell er å transformere etos, og teksten som står igjen, etterlater spor etter forfatteren og demonstrerer skrivningens mulige utviklingsrom for leseren.

Abstract s 8 · Artikel s 72-88

Recensioner

Frederik Appel Olsen anmelder *The Virtues of Green Marketing: A Constructive Take on Corporate Rhetoric*. Erik Bengtson og Oskar Mossberg, s 89-94

John Magnus R. Dahl anmelder Christian Kock og Marcus (red): *Rhetorical Argumentation: The Copenhagen School*, s 95-100.

Abstract

RhetoricaScandinavica, ISBN 2002-7974

No 87, 2023, pp 15-34, Publisher: Retorikförlaget AB

 <https://www.doi.org/10.52610/rhs.v27i87.310>

Author Laurie E. Gries, University of Colorado-Boulder

 <https://orcid.org/0000-0002-0320-9518>

Title Rhetorical Data Studies: A Methodology for doing Scholarly Activism through Data Advocacy.

Abstract This article by Laurie Gries extends a keynote talk given at the 2022 Nordic Conference on Research in Rhetoric. In this piece, Gries describes a data advocacy project called *The Swastika Counter Project* that she has been working on for five years to help account for the swastika's contemporary circulation and consequentiality in the United States. In addition to discussing the digital research method called iconographic tracking that she adapted for this research, Gries introduces a methodology she calls rhetorical data studies, which, she suggests, can be useful for negotiating the rhetorical politics of accountability that are always involved in doing data advocacy work in ethical and just ways. Gries ultimately challenges rhetoricians across both sides of the Atlantic to take up rhetorical data studies to confront the intensification of discrimination, harassment, and intimidation currently being felt within and across local, national, and transnational borders.

Keywords iconographic tracking, swastika, rhetorical data studies, discrimination, digital research, visual rhetoric

Abstract

RhetoricaScandinavica, ISBN 2002-7974

No 87, 2023, pp 35-52, Publisher: Retorikförlaget AB

 <https://www.doi.org/10.52610/rhs.v27i87.294>

Author Jon Viklund, Uppsala University

 <https://orcid.org/0000-0002-3118-4661>

Title Ritualization in Swedish Politics. A Rhetorical Study of Social Dramas and Political Community Rituals [”Ritualisering i svensk politik. En retorisk studie av sociala dramer och politiska gemenskapsritualer”].

Abstract The article examines ritualization in Swedish politics. Political journalism and political commentary is, to a significant extent, occupied with the symbolic actions of politicians, often strategically staged by the actors themselves: politicians show themselves participating in communal meals, out on a trip, in nature. Symbolic actions also play a significant role in connection with crises and scandals, which usually result in dramas with repeated action patterns. The study aims to demonstrate such patterns and point to underlying motives. It begins with a discussion of the concept of ritual and introduces terms such as social drama, liminality and mimetic desire. It concludes with a discussion of the legitimizing rituals that characterize the constitution of political coalitions in Sweden in recent years. The article shows how rituals and social dramas function as a way of dealing with the crises that characterize politics, both mimetic crises and tendencies towards excessive polarization.

Keywords rhetoric, politics, ritual, social drama, liminality, mimetic crisis

Abstract

RhetoricaScandinavica, ISBN 2002-7974

No 87, 2023, pp 53–71, Publisher: Retorikförlaget AB

 <https://www.doi.org/10.52610/rhs.v27i87.118>

Author Patrik Mehrens, Uppsala University

 <https://orcid.org/0000-0001-8528-2008>

Title The Party Truce – A Social Drama with Ritual Elements
[”Borgfreden – ett socialt drama med rituella inslag”].

Abstract A recurring phenomenon in Swedish domestic politics is the party truce (“borgfreden”), when political parties, against the background of a national crisis – e.g. war, the outbreak of a pandemic, or the murder of a politician – temporarily cancel all political controversies and gather behind a united front. The party truce is rhetorically interesting since it compels politicians to adjust their political personas, and partly redefines the norms of political communication, while at the same time political conflict remains an undercurrent. Through the combination of political consensus culture, the role-taking of politicians, and the latency of political conflict, the party truce can be understood as a social drama containing ritual elements, where the communicative strategies of politicians become especially interesting. In the following article, a few examples are given of how Swedish political rhetoric has been shaped during periods of truces from the outbreak of World War I until today. One important conclusion is that the party truce can be understood as a process of ritual victimization, one of whose functions is to maintain the dimension of conflict in domestic politics.

Keywords Burgfrieden, party truce, political rhetoric, ritual, social drama, Turner

Abstract

RhetoricaScandinavica, ISBN 2002-7974

No 87, 2023, pp 72-88, Publisher: Retorikförlaget AB

 <https://www.doi.org/10.52610/rhs.v27i87.119>

Author Iben Brinch, University of South-Eastern Norway

 <https://orcid.org/0000-0002-1745-2025>

Title Ethos in style, subject and soul: Thoughts on writing as creation of character [“Etos i skrift, sak og sjel – tanker om skriving som karakterskaping”].

Abstract In this essay ethos is conceptualized as an activity for creating character and not as technical proof (pistis). Ethos can be seen as a telic principle that we can use as motivation for the activity, but it is the qualities of the practice that brings transformation of the character as we “do” and “use” ethos. This perspective on ethos is still Aristotelian but in a slightly different way than described in Rhetoric. This essay discusses the question: How and why do we create and transform our character by writing as rhetorical activity? Several dimensions of ethos as activity contribute to this question: Using “the timespan between the character before and now; balancing the character and the style; using the in “the Between” of the writer, subject and reader in order to develop a “generative” ethos (Enos); finding words to mark “you” stylistically in the text; choosing the subject (cause) carefully and pursuing it ethically; creating a kairotic, ethical sense of timing; and illustrating and pointing to the ethos-practice for the readers to encourage these practices. Ethos-practice in writing includes some sort of reflection of the practice itself, and life-writing - including place- and material-based writing and self-communication - can be a way of practicing ethos in a reflective mode. In addition to Aristoteles modern and contemporary scholars from the fields of rhetoric and composition are brought into the discussion of ethos as writing in practice.

Keywords Ethos, ethics, Aristotle, character, kairos, writing process, life-writing, self-communication

Mats Landqvist är professor i retorik vid Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap, Örebro universitet.

0000-0003-1538-7095 / mats.landqvist@oru.se

Mats Landqvist:

Introduktion: Retorik utan gränser

Debatten om humanioras berättigande i en vidare akademisk kontext har bland annat berört frågor om överdimensionering, (ir)relevans och låg validitet (Universitetsläraren, 2011). Ifrågasättanden om humanioras nytta, både inom och utanför akademien, har utvecklat ett ökat engagemang för omvärlden bland forskare med frågor om globalisering, kulturmöten, jämlikhet, demokrati, säkerhet och hälsa (Pedersen, 2016), och humanistisk forskning har på flera sätt kommit att bli en fråga om interdisciplinära samspel. Forskningsfinansierare har troligtvis bidragit till en sådan utveckling, men det är inte det enda skälet. Ökad samverkan med externa aktörer har också bidragit. På flera sätt har gränser och gränssättning blivit en alltmer aktuell fråga även för retorikämnet.

Detta specialnummer av *Rhetorica Scandinavica* innehåller fyra artiklar från föredrag hållna under Nordisk Konferens för Retorikforskning, NKRF8, i Örebro i oktober 2022. Temat för konferensen var ”Retorik utan gränser”, med den bakomliggande tanken att retorisk forskning kan ses som gränsobjekt mellan platser och kulturer, mot när- och fjärrliggande vetenskapsområden och mellan ämnestradition och samtidens stora frågor. Temat aktualiserades också av de strikta nationella gränsdragningar som föranleddes av Covid 19-pandemin, som påtagligt bidrog till att synliggöra det förgivettagna i tidigare gränsfriheter.

Ett antal föredrag under NKRF8 visade hur gränsen mellan akademi och omvärld är relevant. Traditionen att förmedla forskningsresultat till en bredare allmänhet är förstås inte ny. Redan i framväxten av den moderna språkvetenskapen riktades önskemål om att tillbakakoppla sådant som dialektologiska rön till de studerade dialektanvändarna. Likaså tenderar studier av samhällets retorik att få många externa intressenter. Aktörer utanför akademien är emellertid inte bara föremål för analys utan kan även vara aktiva samarbetspartner som stimulerar till empiriska studier och teoriutveckling. Ett sådant engagemang kan leda till att den samspelande omvärlden kan förvänta sig få ta del av resultaten inför ett förändringsarbete, som inom praxisbaserad forskning där externa aktörer ibland även bidrar till forskarens initiala frågeställningar.

Den danska forskningsgruppen Humanomics (Emmeche m. fl., 2018: 9–14) för fram idén att humanioras roll är att bidra till en mer sammansatt bild av mänsklig kultur, språk och historia, inte minst via frågeställningar som grundats i kulturkon-
texter. I den idén ligger även möjligheten att komma förbi en föreställning om rati-
onella agenter när stora frågor t.ex. om klimat/miljö utforskas. Hellre placeras män-
niskors interaktion och representation i ett komplext landskap av kollektiva identi-
teter, nätverk, hinder och möjligheter som kan öppna upp för nya former av fråge-
ställningar och utgångspunkter för analys.

Även utvecklingen inom retorisk teori och metod har gått mot att möta det öka-
de intresset för kriser och samhällstransformation. Ett exempel är *Participatory rhet-
oric* (Hess m. fl., 2020) som fört retorisk forskning närmare etnografisk metodologi
för att bättre kunna förstå hur globala och lokala kriser uppfattas och hanteras av
samhällets olika aktörer. Under NKRF8 diskuterades dessa frågor i ett panelsamtal,
med utgångspunkten att som forskare i ”realtid delta med sin kritiska analys och
sina vetenskapliga perspektiv i frågor som karakteriseras av vardeladdning, konflikt,
rorlighet och komplexitet”. Utöver det hölls flera föredrag på temat klimat/miljö,
inte minst med fokus på aktivism och aktivister.

Hur mycket forskares engagemang ska tillåtas bli synligt är en omdiskuterad
fråga, inte minst när det gäller förekomsten av aktivism inom de humanveten-
skapliga institutionerna. Lämpligheten i forskning med ett mer eller mindre uttalat
politiskt engagemang ifrågasätts ibland av kritiker i den utbildningspolitiska debat-
ten, även innanför humanioras gränser (t.ex. Ångsal, 2016). Var ska gränsen dras
mellan forskarens frågor om globala eller lokala kriser och ett känt engagemang att
förespråka förslag på deras lösning? Och var går gränsen mellan att arbeta med
forskning och att som expert uttala sig i offentligheten och föreslå åtgärder? Det
händer att både kritisk analys och offentliga uttalanden avfärdas i termer av ”akti-
vism förklädd till forskning” (Arpi, 2021).

Laurie Gries inleder sin artikel (i detta nummer av *Rhetorica Scandinavica*) med
en diskussion om retorikämnet i USA, som ibland tar en aktivistisk utgångspunkt,
i något som man i Skandinavien ibland kallar identitetspolitik. Hon refererar till
Kjeldsen (2020) och Bjørkdal (2021), som tecknar en gränslinje mellan den skandi-
naviska så kallade förmedlingstraditionen och de mer inomvetenskapliga arbetsstät-
ten som amerikanska retoriker skolas in i. Hålls gränsen mellan politiska ställnings-
tagande och neutral analys klarare i Skandinavien?

En tendens i amerikansk retorikundervisning är att ta en teoretiskt mångsidigt
utgångspunkt, i en variation av retorisk kritik, kommunikationsteori, kulturstudier
och postmodernism. Retorisk kritik har kommit att bli en välutvecklad metod för
att analysera hur texter och tal används för att forma och påverka samhället. Ett
exempel på kritisk utgångspunkt är att se människors intressen och behov som
resultatet av tidigare retoriska situationer och kultur (Artz, 2010), och människor
alltid har sitt ursprung i de socio-politiska villkor som de befinner sig i ett historiskt
nu. I Skandinavien har retorisk forskning ofta en stark koppling till filosofi och her-
meneutik, ibland även med en framträdande historisk komponent med fokus på
antika och klassiska retoriska traditioner och texter.

Det kan vara viktigt att notera att det finns många undantag från dessa allmänna skillnader, och det finns forskare och institutioner på båda sidor om Atlanten som bedriver retorisk forskning som inte nödvändigtvis följer de beskrivna mönstren. Dessutom har det funnits en ökande internationell samverkan forskare emellan, vilket har bidragit till att minska de geografiska och akademiska klyftorna. Retorik som ett akademiskt fält är dynamiskt och utvecklas ständigt, vilket gör att det kan se olika ut över tid och rum. Detta påpekar också Gries i sin artikel, där hon menar att den bild av de transatlantiska skillnader som hon initialt tog med sig till konferensen blev starkt problematiserad när hon tog del av föredrag och deltog i samtal med skandinaver.

Även retorikens placering organisatoriskt ger upphov till gränsdragning. I Skandinavien är retorik ett centralt humanistiskt ämne, och det finns starka akademiska traditioner kopplade till retorik. På andra håll i världen har retorik varit mindre framträdande inom de akademiska institutionerna och återfinns i stället inom institutioner för kommunikation, engelska eller filosofi. Dessutom finner man ibland teoriutveckling inom andra discipliner som fått stor betydelse inom retorikvetenskap. Ett exempel är Deirdre Nansen McCloskeys forskning om icke-materiella argument (språk, retorik och kultur) som drivkrafter för ekonomisk utveckling (McCloskey m. fl., 2021).

Inflytandet från andra ämnen är nästan omöjligt att kartlägga, men med en syn på humaniora som problembaserad och inriktad mot samhällets transformation kan man tala om flera typer av samspel, från det multidisciplinära, eller parallella, samarbetet mellan ämnen, till trans- och interdisciplinära samspel. De senare pekar mot att nya metodologier utvecklas med gemensamma begreppsapparater eller analysmetoder. I det här numret arbetar både Viklund och Mehrens med begrepp som hämtats från social/kulturanthropologi i sina analyser av var sitt politiskt fenomen.

Slutligen finns också gränser mellan hur retoriker arbetar som forskare och lärare. Den skandinaviska traditionen bygger på tillämpningar och fokuserar på kommunikation inom olika verksamheter eller kulturella texter. Det påverkar den retoriska skolning som ges vid lärosätena. Men den vanligaste bilden av dagens retorikundervisning bygger förmodligen på att studenter ska kunna tillgodogöra sig verktyg som ger dem en fördel i en framtida karriär genom klart framförda argument, t.ex. på Södertörns högskola där grundkursen i retorik är ”både för dig som gillar att stå i centrum och vill bli bättre på att hålla tal. Och för dig som hellre hjälper andra att förmedla sitt budskap eller analysera det som andra människor säger”. Många studenter i retorikutbildning tränas alltså för framtida konsultuppgifter, där de ska kunna vidareförmedla retorisk praxis, vilket bygger på idén att kunskaperna i retorik anses vara något generellt användbart i alla möjliga professionella sammanhang.

Artiklar

I Rhetorical Data Studies: A Methodology for doing Scholarly Activism through Data

Advocacy beskriver Laurie Gries olika metoder i ett forskningsprojekt om instanser av hakkors-bilder runt om i USA, The Swastika Counter Project. Genom så kallad iconographic tracking samlade Gries in en stor mängd bilder av hakkors i offentliga miljöer via iakttagelser och dokumentation som gjorts av allmänheten. Metoden har inte minst kommit att användas i undervisningen i visuell retorik, eftersom den både är inkluderande och medger en relativt stor uppsättning data. Att använda *big data* i retorisk forskning och undervisning hör möjligen till undantagen, vilket också har motiverat utvecklingen av den övergripande metodologin *Rhetorical Data Studies*, en empirisk systematik för både insamling och genomgripande analys. Artikeln är alltså inte främst en redovisning av projektets empiriska resultat – de ingår förvisso – utan mer en diskussion om retorikvetenskapens möjligheter att analysera stora mängder data, något görs i exv. sociologiska studier med liknande frågor. Gries främsta budskap är att uppmuntra till studier som på ett etiskt och rättvist sätt kan ta sig an problemet med ökad diskriminering, och här ser hon retorisk forskning som en viktig aktör. Gries projekt har lett till uppmärksamhet både bland forskare och lärare och i civilsamhället. Projektet ger alltså näring till aktivism men har också gett upphov till viktiga frågor av etisk karaktär: hur kan såbara grupper skyddas från de upprörande hakkorsexemplen och de analysresultat som kan verka överväldigande när de ställs samman? Gries ger inga svar utan lämnar frågorna vidare till retoriker på båda sidor om Atlanten.

I *Ritualisering i svensk politik. En retorisk studie av sociala dramer och politiska gemenskapsritualer* tar Jon Viklund upp sociala funktioner av politiska ritualer genom att föreslå en antropologisk begreppsapparat. Politisk kommunikation ses ur ett epideiktiskt perspektiv, dvs hur värderingar, identiteter och gruppgemenskaper etableras, men även politisk rivalitet. Viklund pekar på de många händelser som sker inom rikspolitiken som har karaktären av ett socialt, ritualiserat drama för medier att engagera sig i, snarare än utspel i sakpolitiska frågor. Dramerna har olika funktion: de reglerar relationer mellan partier och konstellationer för att hantera kriser orsakade av exv. låga opinionssiffror, men de kan också förstås som sätt att bearbeta skillnaden mellan intensiva valrörelser som röner stor uppmärksamhet och den vardag som inträffar däremellan. Det finns flera exempel på sådana politiska ritualer. I artikeln diskuteras den köttbullemåltid som delas mellan Kristdemokraternas partiordförande Ebba Busch och Sverigedemokraternas Jimmy Åkesson. Andra uppmärksammade händelser som tas upp är när den borgerliga alliansen grillar korv tillsammans och gör gemensamma tågresor genom landet. Händelser som dessa verkar kunna medföra att nya synsätt på de politiska allianserna etableras, mer än bidra till den sakpolitiska agendan. Den här typen av symboliska handlingar tas gärna upp av medierna och får stor uppmärksamhet. De blir då ett slags sociala dramer eller rituella manifestationer, som kan förstås som olika sätt att hantera eller svara på politiska kriser och förändringar i maktförhållanden. Viklund pekar bland annat på den mimetiska kris som inträder när partier ägnar sig åt att imitera sina konkurrenters eller partners retorik och symboliska uttryck. Denna typ av kris kan ge upphov till ett behov av att skapa ritual och drama för att ändå skilja ut sig. I

Viklunds analys införs således antropologiska begrepp i en retorisk analys av offentlighetens uttryck som samtidigt är politiska och kulturella mediala inslag.

I *Borgfreden – ett socialt drama med rituella inslag* tar Patrik Mehrens upp fenomenet borgfred, dvs när politiska konkurrenter lägger ner striden för att tillfälligt enas för att hantera en kris. Det var inte minst aktuellt under delar av Covid 19-pandemin. Borgfreden ska förstås som ett uttryck för svensk konsensuskultur och som återkommande i svensk politisk tradition. Borgfreden får en rituell prägel i det att den avser bidra till att bearbeta en bred samhällskris. Mehrens tar, liksom Viklund, hjälp av begreppen ritual och socialt drama, som används för att analysera de symboliska förändringsprocesserna. Det dramatiska i borgfreden ligger i den spänning som uppstår när politiska motståndare förväntas respektera freden – men samtidigt måste hitta utrymme att driva sin egen politik. Det antropologiska bidraget till denna analys blir belyst även i och med borgfredens ambivalens, som yttrar sig i att bli föremål för motstridiga perspektiv i det att freden både mottar hyllning och kritik, vilket är centralt för hur vi kan förstå borgfreden som socialt drama och ritual. Det leder till ytterligare en antropologisk tankegång: borgfreden som rituellt offer. Borgfredens prekära natur är att den förr eller senare måste upphöra, och den kommer förmodligen att leda till konflikter senare som riskerar att bli bestående. Så även om intentionen bakom borgfreden är god är inte alltid konsekvenserna det.

I *Ethos i sak, själ og skrift* diskuterar Iben Brinch det dynamiska i hur skribentens karaktär skapas och transformeras i valet av ämne samt i hur ämnet behandlas. Ethos diskuteras från olika perspektiv, med utgångspunkten att ethos både kan vara den bild av författaren som texten förmedlar till läsaren (textinternt ethos) och den inre reflekterade bild som föresvävar författaren vid skrivtillfället, långt innan någon läser (generativt ethos). Skribentens inre bild av den hen vill förmedla blir endast medierad i de formuleringar som skribenten är förmögen till och slutligen väljer. Det flerdimensionella i ethosbegreppet har djupa rötter, och Brinch reder ut konsekvenserna av en aristotelisk och en isokratisk förståelse speglad i modern retorikforskning och dagens skrivpraktik. Ethos kan förstås som en konstruktion och därmed något vi gör, snarare än har. Samtidigt är ethos något intentionellt som ska förstås i relation till textens eller talets syfte att t.ex. förändra. Skribenter måste också vara beredda på att bli identifierade med det ämne och de ståndpunkter som de valt att befatta sig med. Det är en process som inte alltid är helt förutsebar och läsarens koppling till skribenten är inte alltid möjlig att kontrollera. Detsamma gäller egentligen alla andra delar av den retoriska situationen, som inverkar på individens möjligheter att skapa sig själv, eller en version av sig själv, i relation till sin text. Detta transformativa ethos uppstår i själva skrivandet och kan bestå av både lärandeprocesser och upphovet av idéer om förändring. Att skapa sin karaktär är emellertid inte endast en utveckling av skribenten själv utan även av ett gemenskaps-ethos som bidrar till att skapa nya utgångspunkter för skrivandet.

Referenser

- Arpi, I. (2021). inlägg på X, före detta *Twitter*, 19 augusti 2021, kl. 17:11.
- Bjørkdahl, K. (2020). Some reflections on the wideness of the Atlantic. In R. Mountford, D. Tell, & D. Blakesley (red.), *Reinventing rhetoric scholarship: Fifty years of the Rhetoric Society of America*. Parlor Press, 128–135.
- Emmeche, C., Stjernfelt, F., & Pedersen, D. B. (2016). Mapping frontier research in the humanities. *Mapping Frontier Research in the Humanities*, 1-25.
- Kjeldsen J. E. (2020). Why do we study rhetoric? How should we do it? Who should do it? Greetings from a rhetorical cousin at the edge of Europe. I: R. Mountford, D. Tell, & D. Blakesley (Eds.), *Reinventing rhetoric scholarship: Fifty years of the Rhetoric Society of America*. Parlor Press, 136–143.
- Lee, J., & Kahn, S. (Eds.). (2019). *Activism and rhetoric: Theories and contexts for political engagement*. Routledge.
- McCloskey, D. N., & Silvestri, P. (2021). Past and Future of humanomics: A Conversation with Deirdre Nansen McCloskey. *Erasmus Journal for Philosophy and Economics*, 14(1), 182–209.
- Hess, A., Senda-Cook, S., Endres, D., & Middleton, M. K. (2020). (Participatory) Critical Rhetoric: Critiqued and Reconsidered. *International Journal of Communication*, 14(0).
- Ängsal, M. (2016). När ideologiska intressen sipprar ner i forskningen. *Curie*. Samtal om forskningens villkor. Krönika, 30 maj 2016.
- Pedersen, David Budtz. (2016). ”Integrating social sciences and humanities in interdisciplinary research.” *Palgrave Communications* 2.1: 1–7.
- Universitetsläraren*. (2011): Humaniora utan värde.
<https://universitetslararen.se/2011/12/17/debatt-humaniora-utan-varde/>